

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 3759

гр. Варна, 24.10.2021 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и втори октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Диана Д. Митева

Членове: Цвета Павлова
Пламен Ат. Атанасов

като разгледа докладваното от Диана Д. Митева Въззивно частно гражданско дело № 20213100502535 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано частна жалба, подадена от „Агенция за събиране на вземания“ ЕАД, чрез пълномощник ю.к. Г. срещу разпореждане № 1965/05.07.2021 по ЧГД № 20213120100768 (ЧГД № 768/2021 по описа на ДРС) В ЧАСТТА с която е отхвърлено искане за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК за удостоверени в извлечение от банкова сметка по потребителски кредит задължения за сумата 422.40 лв застрахователна **премия по договор за допълнителни услуги към заем.**

Жалбата вх. № 3017/26.07.21г. е подадена в законоустановения едноседмичен срок (изтичащ на 29.07.21г.), считано от уведомяването на заявителя за постановения частичен отказ. Изявлението за сезиране на въззивен съд е на надлежна страна – заявител срещу подлежащо на обжалване разпореждане и производството по жалбата е процесуално допустимо, на осн. чл. 274 ал. 1 т. 2 ГПК. Авансово дължимата такса в минимален размер е внесена.

Жалбоподателят излага оплаквания за неправилно приложена нормативна уредба, като твърди, че като кредитор е основал претендираните в заявлението свои вземания на валидно поети от потребител задължения с изрични договорни клаузи. Сочи, че потребителят е пожелал за сключи застраховките, без това да е било условие за сключването на кредитния договор, а в този случай дължимите премии не формират специфичен разход по кредита и не се отразяват в ГПР. Позовава се разликата в предмета и страните по застрахователното и кредитното правоотношение и липса на възможност на кредитора да въздейства върху условията на застрахователния договор. Сочи, че в рамките на формалната

проверка по удостоверените в документите обстоятелства, съдът няма правомощия да отрича изявено съгласие на потребителя, което видимо и обективно разпознаваемо не страда от опорочаване по смисъла на ЗЗП, а в случая е заявено изрично възможност за кредитиране без застраховане, но потребителя изрично е декларирал съгласие да бъде финансиран за поисканата допълнителна услуга. Счита, че допълнителна проверка за начина, по който ясно добавения компонент към предоставената като кредит главница се отразява на общия размер на ГПР надхвърля формалната преценка и не може да се осъществява обосновано без доказателствени средства недостъпни за този вид производство. С доводи за необосновано отричане на валидността на уговорките за финансиране на застраховките, жалбоподателят моли обжалваната част от разпореждането да бъде отменена и вместо нея въззивният съд да постанови издаване на заповед за всички поискани суми.

Насрещна страна не се конституира в настоящото производство(чл. 413 ал. 2 ГПК).

Варненският окръжен съд, с оглед наведените оплаквания и представените пред първоинстанционния съд доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Доколкото се касае за обжалване на акт, с който се отговаря по същество на искане до съда, с което не се решава спор за материално право, съответното приложение на чл. 270 ГПК възлага на въззивната инстанция и служебна проверка за действителност, допустимост и редовност на заявлението, в рамките на правомощията на заповедния съд(т.1 от ТР 1/2014 на ОСГТК на ВКС).

Производството е било образувано по молба на заявителя срещу физическо лице – потребител с настоящ адрес в седалището на сезирания съд. Компетентният районен съд е сезиран с формуляр по чл. 410 ГПК. Съответно на това сезиране разпореждането на първоинстанционния съд кореспондира на акт по чл. 413 ал.2 ГПК и е действително(ПП1/53г, ПП1/80г).

Производството е било образувано по заявление, в което е претендирана сборна претенция, формирана от седем отделни вземания, начислени като задължения по договор за заем и договор за допълнителни услуги и различни видове лихви. Предмет на контрол е само отказът за сума от 422.20 лв, като в т.12 от заявлението си, придобилият с цесия права от заемотателя кредитор е посочил, че процесното задължение (за платена на застраховател премия) е било уговорено в договор за допълнителни услуги към заем CrediHome № 1192-00049429.

Твърденията на заявителя относно вземането за застрахователната премия, го описват като допълнително финансиране, договорено с посредник – агент на застрахователя за покриване на задължения на застрахован заемател, получил основното си кредитиране като физическо лице – потребител (изрично договарянето на заема е подчинено на изискванията на ЗПК в подписаните между страните документи, представени от заявителя). Същите

твърдения се поддържат и пред въззивна инстанция.

Видно от приложените към заявлението книжа, заявителят – кредитодател е предложил на клиента си пакетна услуга, като наред с търсеното от потребителя кредитиране е предоставил и допълнително финансиране на специален застрахователен продукт, предложен на същия клиент, но в качеството му на агент на застраховател. В приложената застрахователна полица за застраховка „Защита“ изрично е упоменато, че тя е предназначена за обслужване на интерес на кредитна институция при специални условия, договорени с нея за застраховане на нейните клиенти – кредитополучатели. Съдържанието на покритите рискове и уговорения начин на изплащане на обезщетенията категорично сочи, че специалните условия визират именно застраховка за риск от неизпълнение на задължение на кредитополучателя поради смърт или хоспитализация, а не личния интерес на застрахования, поради което несъмнено тази застраховка е от вида на ОБЕЗПЕЧЕНИЕ НА ЗАЕМ ИЛИ БАНКОВ КРЕДИТ(чл. 383 КЗ). Именно заявителят- кредитор е посочен и като бенефициер на застраховката, сключена върху живота и здравето на застрахованото физическо лице кредитополучател. Същевременно самия заявител е признал, че е посредничил при поемането на това застрахователно задължение от застрахования, и в полицата е посочен като агент на застрахователя. Явно е, че макар формално според условията на застраховката този продукт да е предложен на потребителя като част от допълнителни услуги, които на са задължителна предпоставка за отпускането на заема, при съпоставка на общите условия на кредитора (изискващи предварителна проверка и оценка на кредитоспособността на потребителя, включително и предоставяне на обезпечение чрез лично поръчителство, одобрено от кредитора) с искането за отпускането на заем и крайния пакетен продукт, договорен в същия ден, у съда се поражда обосновано съмнение, че именно избора на предложението от агента на застрахователя продукт, заместващ обезпечението е бил обуславящ за одобрението на сделката от кредитора. В този смисъл и не може да се възприеме тезата за абсолютна обособеност на двете правоотношения. Напротив, видно е, че потребителя не е търсил застрахователна сделка (съответно не е бил обслужен от брокер, който би му разяснил различните възможности на пазара на услугите на животозастраховането), а се е доверил на специалното предложение на потенциалния си заемотодател, подбрано от самия него като агент на конкретен застраховател. Този начин на договаряне на застрахователна услуга, не може да се приеме за свободно формирана воля на заемотодателя, застраховащ се в интерес на кредитора за покритие на финансовия риск на обективната си неплатежоспособност. Вярно е, че правилата за застраховането имат различно приложно поле от нормативните изисквания към потребителското кредитиране, но именно в чл. 27 КЗ е въведено ограничението едно и също лице да посредничи при сключване на застрахователна сделка като съдейства и на двете насрещни страни, а в случая финансовата институция е осъществила фактически точно това в процеса на договарянето на допълнителна услуга, като при консултиране на търсещ кредитиране свой клиент е предложила продукта като агент на застрахователя и така е лишила потребителя от възможност да прецени собствения си индивидуален интерес от това допълнително

задължаване(с цена като премия в размер на 632.90лв., достигаща почти четирикратен размер на договорната лихва от 162.88лв). Отделно от това, така договорената застраховка за обезпечение е предложена на заемополучателя по начин, който не позволява на потребителя да я възприеме като самостоятелно поето задължение и да прецени интереса си да направи такъв разход в полза на своя кредитор. Самото застраховане е предложено в неделим пакет с допълнителното финансиране на задължението на застрахования, с което заемополучателя е „освободен“ от задължение да внася значителната сума за еднократна премия, но фактически с този размер е завишен дълг му към заемотателя. Така, въпреки че е търсил заем от 1000лв (според отправеното искане) и е заявил готовност за седмични погасителни вноски от 25.07лв, клиента е получил главница от 800лв(изплатена след удържка на такса за проверка на кредитоспособност от 5лв), но се задължил да връща ежеседмично не само 20.06лв, но и завишение от още 13.20лв за допълнителното неполучено от него, но предоставено по застраховката финансиране. В резултат на „пакетирането“ на предложеното от кредитора застраховане с кредитния продукт, крайното задължение не е само сумата от главница и лихва, разпределена в представения на потребителя погасителен план (962.88лв) както е обявено в принципно необезпечения кредитен договор, а 1596.48лв, при отчитане на добавената сума за възстановяване на поетата за сметка на потребителя премия по обезпечение чрез застраховка.. Съставът на въззивният съд констатира, че при този начин на обявяване на съществената престация за потребителя, определяща не само търсеното от него благо като непосредствена цел на финансовата услуга(ползване на сума до 1000лв) но и допълнително завишената финансовата тежест, която следва да понесе за това придобиване, съществува голяма вероятност потребителя да не е в състояние да възприеме в цялост последиците от множеството изявления, които е направил в хода на преговорите, довършени с този документ.

За всяка сделка, при която тече договаряне между естествено неравнопоставени субекти, добросъвестността изисква от доставчика, специализиран както на пазара на кредитирането, така и в застрахователната услуга, като посредник на конкретен застраховател, да разясни и предложи съдържание на клаузи разбираеми за потребител, встъпващ в договора без предварителна подготовка за сделка, различна от текущата му нужда. Затова при „добавяне“ като цена на допълнителните услуги още едно кредитиране, законосъобразното договаряне изисква и съответно подробно оповестяване на промяна на целта и размера на кредита, отпуснат вече не само за ползване на главница, но и на покупка на договорена „самостоятелно“ от потребителя услуга. Само тогава клиентът ще е в състояние да възприеме, че незадължителните застраховки, които кредиторът му предлага без да изисква от него пряко плащане, не са му предоставени безвъзмездно, а на определена цена, която съществено оскъпява получения кредит.

Тази съществена разлика в крайна стойност на търсено и „получено“ финансиране поражда съмнение че кредитополучателят не е бил в състояние да прецени индивидуалния си интерес от такова обвързване и волята му би била със същото съдържание, ако

застраховането е било посочено като необходимо условие за ползване на подобна кредитна услуга и потребителят е могъл да сравнява цени на подобни услуги, налични на пазара извън специалните условия на представявания от кредитора застраховател. Договарянето на застраховането на финансовия риск на кредитора, чрез инкорпориране в общ документ за допълнителни услуги и фактическо капитализиране на премията, без тя да се изисква като пряко плащане от потребителя, несъмнено ограничава в значителна степен възможността му да се ориентира в съществените условия по застрахователното правоотношение и цената, на която предоставя покритието за своя сметка но изцяло в полза на кредитора. Като се добави и съставянето на тази част от документа с по-малък шрифт към обстоятелствата при които потребителят се оказва обвързан с уговорките, се налага краен извод, че това договаряне по съставени от самия кредитор книжа не може да се прецени като съответно на стандарта за добросъвестност.

Така уговореното допълнително финансиране не може да се изключи от контрола на съда като елемент от същественото съдържание, за което страните се договарят индивидуално, доколкото не е формулиран ясно и разбираемо не само от граматическа гледна точка, но и по начин, позволяващ на клиента да осъзнае действително произтичащите за него икономически последици от съгласието му да бъде застрахован чрез кредитора си (по аргументите, изложени по сходен въпрос по тълкуването на общоевропейските принципи на потребителска закрила в дело С 96/14, както и принципното разрешение на въпросите за критериите за отграничаване на основен от допълнителен предмет на договаряне в съединени дела С-224/19 и С-259/19).

В заключение въззивният състав достига до изводи сходни с наблюденията на първата инстанция и макар да не може с категоричност на този етап от съдебната защита да осигури в цялост проверката за начина, по който страните са постигнали съгласието по основните параметри на кредитна сделка за покриване на цена на закупуване от потребител на стока на кредит и допълването им с уговорките, последица от предложен и одобрен от кредитополучател застрахователен пакет, намира за обосновано съмнението за нарушение на императивни правила, въведени в интерес на потребителите, за които се следи служебно.

Основаването на претенция за снабдяване с изпълнително основание, позволяващ на кредитора да предприеме принуда срещу незапознат с правата си потребител-длъжник несъмнено противоречи на целта на заповедното производство, уредено като облекчена форма за събиране на безспорни вземания, чийто основания не пораждат никакви съмнения (чл. 411 ал. 2 т.3 ГПК). Само след мотивиран със съмнение отказ искането на кредитора се трансформира в защита по общия ред (чл. 415 ал.1 т.3 ГПК) за да бъде опровергано това съмнение и установена безспорно валидността на клаузите, ползващи кредитора, след като се проведе пълното съдебно дирене по въпросите относно сключването на сделката, но вече с участието и на надлежно информирания за правата му потребител.

Обжалваното разпореждане следва да се потвърди като резултат изцяло съвпадащ и с

мотивите на въззивния съд.

По тези съображения и на осн.чл. 278 ГПК, съставът на Варненски окръжен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА разпореждане № 1965/05.07.2021 по ЧГД № 20213120100768 (ЧГД №768/2021 по описа на ДРС) В ОБЖАЛВАНА ЧАСТ, с която е отхвърлено искане на „Агенция за събиране на вземания”ЕАД за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 ГПК за задължение от 422.40лв, заявено като финансиране за сметка на застраховащ се кредитополучател премии по сключена застраховка като обезпечение на договорен потребителски кредит.

Разноски не се определят.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на касационно обжалване (т.8 от ТР4/2013 на ОСГТК).

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____